

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-egylet” közlönye.

Szerkesztői szállítás:

Kazinczi-utca 811 sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

Wittich József könyvkereskedése, hová az előfizetési pénzek és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor ára 6 kr; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten: Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neu-Markt 11. sz.).

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész íven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre 4 „
Negyedévre 2 „

Elv, párt, önérdék.

M.-Vásárhely, 1871 nov. 3.

(☞) „Elv” és „párt”, ez a két szó járja ma inkább, mint valaha a civilizált társadalom piacán. Ezeket hangoztatja tudós és tudatlan; ur, polgár, agg és éretlen ifjú, a gazdag és a proletarius, uton, útfélen mindenütt, a hol magánélete a közélettel bármi kevéssé is érintkezésbe jön. „Elvei” vannak mindenkinek; és mindenki valamely „párthoz” tartozik.

Mi az elv? Mi a párt?

Gyermekies kérdés, nemde, és mégis nem oly annyira az, hogy ebben a perczen is, a midőn az elvek és pártok évezredes csatáinak tüzeiben állunk — szerénytelenség nélkül fel ne tehetnők! Mert ha csak egy kissé jobban vizsgáljuk az előttünk fekvő kemény tusákat, úgy találjuk, hogy még a legtüzesebben viaskodók sorában is akárhány ember nincs tisztában az „elv” és „párt” fogalmával, lényegével, természetével.

A természetben úgy, mint az emberi társaságban vannak száraz igazságok, melyeket sem megváltoztatni, sem meghamisítani nem lehet. A jó s a rossz, a szép s a rút, az erős és a gyönge: mint olaj a víztől, különválnak, s ezeket egymástól különböző természetükben minden ember, kinek ép az öt érzéke — felfogni képes. A fejlődő ember, midőn a világba lép, keblében hordja a világ tükreét, melyben hiven tükröződik a jó vagy rossz, a szép, vagy a rút. Majd a társadalom mesterséges szövevénye fátyolt von e sima tükör és a világ közé, s azontul már csak az ész és tapasztalás világánál lesznek láthatókká az alapigazságok, s így is többé nem ingyen, hanem több vagy kevesebb csalódás árán mutatja meg valódi arcát a legegyszerűbb igazság. Minden ember, ki emberek közt él, kénytelen önfentartási ösztönből egy bármily szerény kis részecskéjét az alapigazságoknak, legalább a maga számára a világban és a társaságban fölkeresni, hogy ezen, mint alapon, fönnállhasson; és így kénytelen lesz többnél több kísérletet tenni, többnél többször csalódnai és kiábrándulni, míg jól vagy rosszul czélt érhet. Nagyon sok, tán a legtöbb ember egész életén át soha sem hat keresztül vágyó pillantásával a társadalom által ő közé s az igazság közé vetett fátyolon és e sok ember tudása, hite, reménye mindvégig egy csalfa varázsképen csügg; helyzete, sorsa ég s föld között bizonytalanul rezeg, és a politikai vagy társadalmi változásoknak leghalkabb szellője is mint könnyű pelyhet ingatja azokat. Az erősebbek vagy szerencsésebbek kiválnak a sokaság közül; és miután eleget csalódtak és tapasztaltak, idők multával fölismerik és birtokukba veszik az alapigazságoknak egy akkora summáját, a menyinyi eszük világító erejének megfelel. Attól függ azután, mekkora a föllelt igazságok summája; ha ez csak annyi, hogy a saját társadalmi fennállásra elégséges: úgy megtartják az illetők maguknak; ha pedig ennél több: úgy meg is osztják a vivmányt embertársaikkal, és ezek az emberek

azután a kisebb-nagyobb csoportok és tömegek vezetői, vezérei.

Minél több alapigazság tudását, tiszta ismeretét vitva ki magának valamely ember, annál tisztultabb és szilárdabb elvekkel birhat. Ellenben a legmélyebb, a legszentebb meggyőződés még nem bir az „elv” értékével: ha egyszerűsmind a természeti igazság fénye nem világítja be.

A mondottakból kitünik, hogy nem mindazok birnak valóban „elvekkel”, a kik az „elv” szót könnyedén szájukba veszik; és még bizonyosabb az, hogy még kevesebben vannak, a kik elveik jótéteményeit másokra vagy éppen sokakra kiterjeszteni képesek.

Mindezek mellett tapasztalhatjuk naponta a közéletben, miszerint nem csupán a megfontolás nélküli pusztá képzelgés, a gondatlan jóhiszeműség, sőt makacs kapriczia magát „elvnek” vallja; hanem látjuk azt is: hogy számtalan esetben „elveket” vezérel a rajongó, politikailag vagy polgárilag jellemtelen, gonoszságaiban utolért, sőt tudatlan együgyű ember is!

Honnan ez anomalia?

Ezt a „párt” szüli. Mert ha pártok nem lennének, és föltéve, hogy az emberiség a természeti igazságok alapján egyesülne: úgy elveket csupán a legnemesebb és legbölcsebb emberek vezérelnének; vagy éppen semmi vezérletre sem lenne szükség. Ámde minthogy a tömegek az alapigazságokat még eddig soha sem voltak képesek felismerni és felfogni, ennél fogva kezdet óta mindig voltak, vannak és lesznek pártok, melyeket a tudásnak kisebb-nagyobb birtokába jutott előkelőbb népcsoportok részint az összeség, részint pedig a saját érdekeik előbbrevitele végett támasztanak és tovább szítanak.

A pártok karaktere a kor és társadalom uralkodó eszméivel változik, és ezeknek kifejezése. Régebben eszményibb, szellemibb és általánosabb célok körül csoportosultak az emberek; ma, kiválóan anyagias irányu korunkban, midőn a vagyon és testi jóllét játszik a főszerepet: a pártküzdelem is a legkülönbözőbb czimek alatt ugyan, de voltaképen a vagyon kérdése körül forog; és innen van: hogy a mint előbb mondók, a legkevesebb belső hivatással bíró egyének is gyakran vezérszerepet játszanak, mert az általános küzdelemben az önzés léphet előtérbe az elvek helyett.

Minden párttörekvés, melynek célja jó és nemes, általános szempontból tiszteletreméltó. És e tiszteletet még soha sem is tagadta meg egyik párt a másiktól, mindaddig, míg eszközei a humanismus utjáról le nem csaptak, s míg a pártvezérek elveket tudtak felmutatni. Maga a párt saját belsejében pedig csak addig bir szilárdsággal: míg annak vezérei az őket jó és balsorsban jóhiszeműleg hiven követő, támogató tömeget meg nem csalják, bizalmával nyíltan agy titkon vissza nem élnek. Végül pártnak általában csak egy oly csoportulat nevezhető, melynek egy bizonyos, határozottan megállapított célja, és ennek meg-

valósítására alkalmas belső organizmusa van, mely együvé tartozását érzi, szóval és tettel minden időben kifejezi.

„Elv” és „párt” fogalmát ekép körvonaloza, jövő alkalommal — a t. szerkesztő ur engedelmével — egy kis applikációt koczkáztatunk a hozzánk legközelebb álló teremumra: kedves szülő városunkra.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A pénzügyi bizottság okt. 26-iki ülésén a közmun-ka és közlekedési miniszterium költségvetését vette tárgyalás alá. A központi igazgatásra elő van irányozva 371,130 frt. A bizottság következő észrevételeket, illetőleg törléseket tette ez összegre nézve: a vasuti és hajózási biztosoknak tervezett szaporítását függőben hagyta a minisztertől nyerendő fölvilágosításokig, az igazgató, aligazgató és igazgató-segédék lakbér-illetményét a múlt évi összegekben állapította meg. A Tisza-szabályozásnál alkalmazott s a központi személyzet létszámába fölvetett számtisztákat a bizottság innen törölte. A vasutbiztosítéki számvevőszék részére 25,410 frt szavaztatott meg. A vasuti kormánybiztosok számára megszavaztatott az előirányzott 13,600 frt. A temesvári hadparancsnokságnál levő építészeti osztály részére általánypénz megszavaztatott az előirányzott 11,037 frt, az állam-építészeti hivatalok részére elő van irányozva 373,409 frt. A bizottság a felügyelők szaporítását és pedig az országnak kilencz kerületre történt fölosztása mellett nem szavazta meg, hanem a felügyelőknek 1871-re megállapított eddigi számát véli megtartandónak.

Ezután az állam-építészeti hivatalok költségei vizsgálatánál elhatározta, hogy a határőrvidéki építkezési hivatalok költségeit a költségvetés részleteiből kiválasztva általánypénz fogja a háznak megszavazására ajánlani. A kőutak fontartása cziménél kezelésre 141,092 frt; az utak fontartásánál: ut és hidfontartási költségjárulékra 1609 frt, utkaparóházak és szertárak fontartására, utiszerek beszerzésére és javítására 20,705 frt, földanyag előállítására 2,330,740 frt, hidak építésére és javítására 275,792 frt és az uttest tartozékainak fontartására 164,547 frt. Az utkaparók fizetése és segédnapzámosok díja 517,004 frtban, az előre nem látott kiadások pedig 6040 frtban állapítottak meg, s így összesen a határőrvidéki szükséglettel együtt Magyarország részére 3,661,489 frt szavaztatott meg, Horvátország részére pedig 348,638 frt.

A bizottság ez összegeknek megszavazása által a közlekedési miniszter által tervezett új utvonaloakat is megszavazta, melyek közül a Héjasfalva-Csik-Szereda-Gyimesi országos út Erdély azon részét szeli át, melyen keresztül eddig államut nem vezetett. A bizottság belátván az ut nagy forgalmi, mint kereskedelmi szempontból való fontosságát, mit azáltal is nyer, hogy Moldvát Erdélyvel össze fogja kötni, teljesen indokoltnak látta ez ut mielőbbi kiépítésének szükségét s megszavazta az előirányzott összeget.

A szent-péter-fiumei utvonaln 2000 frt szavaztatott meg. A vízi utak és tengeri kikötők fontartására előirányzott összeg megszavaztatott, Bégacsatorna fontartása költségeinek kivételével. Nyugdíjakra 82,431 frt helyett 77,431 frt szavaztatott meg.

Tárgyalás alá került a miniszterelnök költségvetésénél függőben hagyott tétel; a kodifikációs munkálatokra előirányoztatott 50,000 frt, a bizottság azonban csak 30,000 forintot szavazott meg. Vizek szabályozására és vízeépítményekre megszavaztatott: A Dunánál 273,000 frt; a Tiszánál: 750,000 frt; a Marosnál 45,000 frt, a Körös-Berettyónál 375,000 frt; a Szamosnál szabályozási elölmunkálatokra 100,000 frt, — és a Vágh szabályozására 50,000 forint — megszavaztatott. Az államkezelés alatt nem álló folyók szabályozásának elölmunkálataira a bizottság 150,000 frtot szavazott meg. Hor-Szlavonországban, a Dráva szabályozására fölvetett 60,000 frt, a Szávánál átmetszésekre 250,009 frt és Kulpánál kotrásokra 37,000 frt megszavaztatott. Tengeri kikötők. A gőzkotró második részletére 50,000 frt, új kikötő építésekre a fiumei kikötőn kívül 41,600 frt és fénytornyok építési járulékai 9200 frt az előirányzat szerint szavaztatott meg. — Vasutüzleti gyakornokok kiképzésére 15,000 frt, gépészek kiképzésére 20,000 frt, hajózási teli iskolára 2000 frt, utazási ösztöndíjakra 10,000 forint, miniszterium könyvtára és térképtárának gyarapítására 4000 frt, miniszterium he-

lyiségének átalakítása- és bebutorozására 8000 forint és a horvát-szlavonorsági államháztartás bebutorozására 800 forint megszavaztatott. Gömöri iparvasutak; az építés megkezdésére a törvény értelmében előirányzott 4 millió forint megszavaztatott. A bányászati és gőzmozdony-ipari vasutak az építési tőkének egyharmad része 166,367 forintot a bizottság, mint szintén a törvény rendelete szerint a költségvetésbe fölvetett összeget megszavazta. A királyi kincstári uradalmak és bányászati érdekében építendő vasutak költségeit a bizottság függőben hagyta.

Az International mozgalmai.

Az új társadalmi mozgalom tárgyában az „Observer” következő közlést hoz:

„Teljes okunk van hinni, hogy még eddig egyetlen személy sincs arra fölhatalmazva, hogy illetékesen szólhasson a londoni gyakorlott munkások bizottságának nevében, az új társadalmi mozgalomról. Több hónap előtt Scott Russel, ki egy ideig Bécsben járt, az ama fővárosban tartandó nemzetközi kiállítás ügyében, köztudomásra jutatta, hogy neki egy oly eszméje van, mely által — véleménye szerint — a munkás-osztályok érdekei a világban az ország érdekei lényegesen elő fogának mozdíthatni. Ekkor Scott Russel kijelenté, hogy ő a parlament mindkét háza bizonyos tagjainak véleményét kipróbálni próbálta; a munkás-osztályok vezérképviselőinek kívánatait s óhaját illetőleg bizonyos oly javaslatokat terjesztett eléjük, melyek, mint ő hiszi, ha elfogadhatnának, az összes érdeklettek előnyére fogának szolgálni. Ha pontosan vagyunk értesülve, Barry, ki a legutóbbi két nap alatt e tárgyban a lapokban írt, a központi bizottságtól semmiféle fölhatalmazással sem bírt. Valóban e tény világossá tette, hogy ama határozat által, mely tegnap éjjel a londoni kézművesek bizottságának központi tanácsa által hozott. Mi föl vagyunk hatalmazva annak kijelentésére, hogy ezen ügyben semmiféle fog történni, míg csak Scott Russel Londonba nem tér vissza. Egy, ez utóbbitól kapott távirat arról értesít, hogy ő rá igen kellemetlenül hatott a mozgalom részleteinek időelőtti fölfödötése, s hogy ő, mielőtt csak lehet, Angliába visszatérni szándékozik. Ekközben a londoni központi bizottság kötelességének tartja nyilvánosan elmondani bármely, az ő fölhatalmazása nélkül közölt állításnak. Azt is bizton állíthatni hisszük, hogy Barry egészen saját rovására működik, midőn a vidéken bármilyen munkás szervezet létesítése mellett próbál izgatni ezen új mozgalom nevében. Scott Russel-t holnapra vagy holnaputánra várják Londonba.”

A „Times” szerint, az „Internationale” nevű titkos társulat tagjai múlt szombaton éjjel népes meeting-et tartottak halborn-i termükben, hogy a társulat céljai előmozdításának leghatályosabb eszközeiről tanácskozzanak. Mostanában a társulat nem támogatott az angolországi munkások által, s a legutóbbi politikai röpirat közlésétől óta, számos aláírók vonták vissza neveiket, s a társulat pénztára megapadt. Ezért elhatározott, hogy az egész országban számos fiók társulatok alapíttassanak, a munkás-osztályok közt a mozgalom terjesztése, s a mű előbbvittele aláírások gyűjtése végett. Azon néhány hónap előtt hozott határozat következtében, miszerint a külföldi tanács tagok, köztük számos, Londonba menekült kommunista, helyet foglalhassanak a londoni tanácsban, a külföldi s politikai befolyás nagy túlsúlyt nyert, s az angol véleményeket pártoló tagok leszárvaztattak. Ezért tetemes elégedetlenség létezik az angol tagok közt, kik azt állítják, hogy a társulat eredetileg a munkások közti ipar ügyek nemzetközi szabályozása végett alakított, de miután az most már politikai társulattá fajult el, nem érdemes az angol munkás-osztályok támogatására, melyeket most arra akartak fölkérni, hogy külföldi agitációk számára a háború eszközeit szerezze elő.

Maros-Vásárhely iskolaszékének f. ó. okt. 28-án tartott közgyűlése.

— Hogy tisztelt olvasóinknak fogalmat szerezzünk azon sajnós erkölcsi gyöngeségről, hogy: mennyire képes magát elragadtatni egy pár helybeli polgártársunk a legkomolyabb közügy aegise alatt személyes indulatait és szenvedélyeit által: közreadjuk az alábbi, magának a helyettesített iskolaszéki jegyzőnek, dr. Soos Kálmán urnak szívességéből és tollából birtokunkba jutott, tehát kétségtelenül hiteles gyűlési tudósítást, mely szóról-szóra így hangzik:

„Az iskolaszék tagjai igen szép számmal gyűltek egybe, de az elnök, Veszely Károly, a jegyző, Paál Gyula, hosszas várakozás s a főbíró felszólításai után sem jelenvén meg*), s a mult gyűlés jegyzőkönyvét sem adván be, ennek hitelesítése a jövő gyűlésre halasztatott, az elnökséget Antal Ferencz h. főbíró és korelnök veszi át, a jegyzőség vitelére pedig dr. Soos Kálmán kérését föl.

Olvastatik Filep Albert tanfelügyelő átirata a főbíróhoz, melyben tudatván, hogy mélt. Veszely Károly hozzá intézett átiratában az iskolaszéki elnökségről lemondott, ezen állomás betöltése iránti sietős intézkedésre hívja föl a főbíró. Antal Ferencz eladja, hogy ezen átirat következtében személyesen is felszólította Veszelyt, hogy a gyűlésbe jelenjék meg, s itt tegye meg lemondását, ugyszintén még okt. 23-án visszairta a tanfelügyelőnek, hogy a lemondási irat másolatát s a megválasztott tanítókat megerősítő okmányt küldené meg, de válasza sem méltatott. Egyébiránt nevezetektől értesült, hogy a tanárválasztási jegyzőkönyv megkésült, s felküldetett a tanfelügyelőhöz.

A hallottak miatti általános boszankodás csillapulával Kovács Áron indítványozza, hogy a város lévén a polgári iskola tulajdonosa, az időszertinti főbíró legyen

*) Igen jól tudta mindenki, hogy egyikük sincs a városban. Szerk.

mindig az iskolaszék elnöke. Minthogy azonban a lemondás nem az iskolaszék kebelében történt, s a lemondási átirat sem küldetett meg, e tárgyban az iskolaszék végleg nem határozhatott; ideiglenes elnöknek addig is közfelfelkeltás után Antal Ferencz korelnök választatott meg.

Az előbbi tárgy alkalmából Kovács Áron szólalt fel. „Ha visszatekintünk a lefolyt eseményekre, a hírlapi közleményekre, s ha rá gondolunk, hogy most, midőn a polgári iskola megnyitásának ideje, perczek beköszönt, az iskolázás ezáltal, roszakarattal megállíttatik azáltal, hogy az elnök nem helyes úton leköszön, a jegyző nem jelenik meg, a jegyzőkönyvet s az iskolaszéki irományokat nem küldi be, hanem ugyszólván elszikkasztják; a tanárválasztásra vonatkozó jegyzőkönyvet pedig a gyűlés tudtán kívül, a hitelesítés kikerülésével hamis úton terjesztették be a tanfelügyelőhöz: mindezek miatt végtelenül meg vagyok botránkozva; s miután választottaink a közbizalommal ilyen csuful visszaéltek, indítványozom, hogy a gyűlés járjon a lehelyesebb és legtermészetesebb úton, a jegyzőkönyveket s más irományokat, melyek nem az övék, vegyük tőlük át, küldjünk valakit érte.

A gyűlés küldötte visszatérván, jelentette, hogy Paál Gyula néhány perczrel előbb bizonyos gyászos esemény következtében a városról eltávozott, de az iskolaszék irományainak átadása iránt nem intézkedett, a jegyzőkönyv sem volt megkapható. Az egyidejűleg ugyancsak a tanárválasztási jegyzőkönyv átadása végett megkeresett tanfelügyelő sem volt megtalálható. Ezen kérdéses jegyzőkönyv az okból kerestetett oly szorgosan, mert a gyűlés meg akart volna győződni arról, ha valjon alapos-e némelyeknek azon gyanuja, hogy ezen jegyzőkönyvnek a tanárválasztást tárgyzó pontja meghamisítva terjesztetett föl.

E közben még számos más terhelő kifakadás történt a volt elnök és volt jegyző ellen, s kézzelfogható roszakaratu eljárások jelleként említették föl egyebek közt, hogy jegyző az iskolaszék bizottság tagjait se irta ki soha, azokat egyszer sem szólította fel az intézkedésre; a megválasztott tanároknak úgy nyilatkozott, hogy a választás törvényellenes lévén, meg fog semmisíttetni, s a kellő utasításokat sem adta meg nekik; sőt felülről sincs semmi buzgóság, a tanfelügyelőnek ily fontos gyűlésen személyesen kell vala megjelennie stb. Szóval, roszakarattal teljes kezükbe volt letéve az iskolaügy vezetése, s ha ezen egyéneknek (az ultramontanizmusnak) továbbra is befolyás engedtetik, úgy az iskola soha sem fog felállíttatni.

Végre minden oldalról sürgettetett, hogy Veszely Károly elnök és Paál Gyula jegyzőre nézve a polgári iskola életbejöttetéséről tanúsított buzgalomhiány és szembetűnő roszakaratu eljárás miatt az iskolaszék roszakalása jegyzőkönyvileg is mondassék ki, Paál Gyulát mentse fel a jegyzőségtől, s mindkettőjüktől a náluk levő irományok vétessenek vissza. Mi egyhangulag határozattá is vált.

Miután a tanfelügyelőhöz az iskolaszék hitelesítése nélkül beküldött jegyzőkönyvi kivonat, az iskolaszék saját bejelentésének el nem fogadhatta, a megválasztott tanároknak megerősítés végett bejelentése pedig az iskola megnyitási idejének közelléte miatt haladéktalanul megteendő, a mult gyűlés jegyzőkönyvének hiányában azon rendkívüli intézkedés tétetett, hogy a tanárválasztás megtörténte ezen gyűlésből jelentessék be. A tanárok választását megelőzőt határozat következtől hitelesítették: „Tekintve, hogy folyamodók egyike sem bír a kellő minősítvénnyel, az iskolaszék a polgári iskola két tanárát a törvény értelmében élethosszig ugyan, de csak azon kötelezettségük mellett választja meg, hogy ezek a hiányzó alaki minősítvénnyel is az 1868. XXXVIII. t. cz. 103. §-sa értelmében magoknak egy év alatt megszerezze; s csak ha e feltételt teljesítik, s tanszakukban kellő jártasságot és a tanításban sikert mutatnak, fognak állandósíttatni, s törvényesen megválasztottaknak tekintetni.”

Az iskolaszék nevében teendő bejelentéssel Antal Ferencz, mint elnök és Soos Kálmán, mint jegyző bizattak meg, kik egyszersmind a választott tanároknak melébbi megerősítését is kéri fogják.

Felmentetett hogy a két megválasztott tanár mint utólag kiderült, tanító oklevéllel is bírnak, egyik a nagy-enyedi, másik a bécsi tanító képezdétől.

Szólsó Samu. Roppant nagy roszindulattal (rosz akarattal!) találkozik, s ennek eredménye, hogy a polgári iskola november 15-éig nem állhat be, s mint-hogy a város érdeke azt kívánja, hogy inkább később, de tökéletesen szervezzük, semmint a felszerelést elhírtelenkedve ne legyen iskolánk olyan, milyennek lenni kell. Épen az iparos osztály előhaladását akarták meggátolni (Igaz! Mindenütt ugy van a hol az ultramontanizmus lábra kap!) Indítványozom, bárha a legnagyobb fájdalommal is, hogy határozatilag mondassék ki, miszerint a polgári iskola 1872 január 1-jén nyílik meg: indítványom mellett szól, hogy számosan a ref. főtanodából és kath. gymnasiumból is jönek át s így az első félét sem veszítik el. Többen előbb kívánták volna a megnyitást. Fogarasi D. figyelmezteti a gyűlést, hogy míg a bizottság a felszereléssel nincs készen, addig nem nyitathatik meg az iskola, s indítványa folytán, a megnyitási nap még nem határozott meg, — hanem csak az mondatott ki, hogy a megnyitás mielőbb megtörténjék, mielőtt t. i. a tanárok megerősítve s a felszerelések készen lesznek.

Kovács A. Paál Gyulát tanusított lágy melegsége miatt a felszerelő bizottságból is kihagyatni kívánja. Knöpfler felemlíti, hogy az iskolaszék sem járt el mindenben aképp mint kell vala, mert a tanfelügyelő nem küldte meg az iskolaszéki utasítást, s nem szólított föl a szabályszerű teendőkre: tehát kéressék fel a tanfelügyelőt az oktatástegődré utasításainak megküldésére s annak értelmében az iskolaszék válasszon két gondnokot, s tegye kötelességüké, hogy a beruházásokat mielőbb tegyék meg. Knöpfler végül kéri, hogy minapi megválaszt-

atása visszavonassék, ő lemond a felszerelő-bizottsági tagságról, e teendő a gondnok kötelessége. — Wagner: én nem mondok le, mert én nem is tudom hogy megvágyok választva.

Tolnai Lajos: Szembetűnő, kézzelfogható lévén az a valami, mit nem lehet jóakarattal nevezni, a megtörtént roszalás mellett azt is kívánna, miszerint táviratozzunk Paál Gyulának a jegyzőkönyvét s szólítsuk fel, hogy megakarja-e tartani a jegyzőséget vagy sem? Kovács A. Nem kell hogy lemondjon, mert letesszük mi. (Már letettük!) Szólsó. Táviratozni sem szükséges, mert két nap múlva visszajő, akkor a gondnokok átvesznek tőle minden iratot. A bizalmatlanság és elégedetlenségnek még némely nyilatkozatai után, elnök a gyűlést bezárta.

Tisztelt polgártársaink emlékezni fognak azon merőben tárgyilagossá álláspont, melyet mi ezen tanárválasztási kérdésben úgy előzetesen, mint utólag is vettünk, és a melyből igazán csak a legnagyobb elfogultság lehet képes egyebet kimagyarázni, mint a legönzetlenebb jóakaratot és azon buzgó óhajátunkat, hogy városunk leendő polgári iskolája a lehető legjobb tanárokkal legyen kiállítva. Fájdalommal kelle azonban éreznünk, hogy a fenneírt gyűlés haragvó szelleme bennünket sem bírt érintetlenül hagyni gyanúsításaitól. Nem fogja azért bizonyára senki rosz néven venni tőlünk, ha az iskolaszéknek ezen gyűlésében követett igen sajátos, hogy ne mondjuk, civilizált emberekre szégyenletes eljárását szó nélkül nem hagyhatjuk. De tenünk kell ezt még azért is, hogy az ily határnélküli keserűségbe ácsapott ügyben a még további egyiránt káros, mint szégyenletes polemiának lehetőleg határt tűzünk.

Mindenekelőtt fel kell tüntetnünk a fenni gyűlésből azt, a mi különben is bizonyára minden értelmes olvasónak alkotmányos jogérzetét mélyen sértőleg illette, hogy t. i. ezen gyűlés a tanárválasztásnál kisebbségben maradt iskolaszéki tagokról „roszakaratot” tételez fel, és ezt jegyzőkönyvileg is kimondja. És ugyanezen feltéves pillant kereszttül a tanfelügyelőről kimondott véleményéből is. Az alkotmányosság tisztelője lelke mélyében elszomorodik azon társadalom sorsa fölött, melynek vezetői, midőn többségben vannak, ily bánásmódban képesek részesíteni a kisebbségben maradt polgártársait. Ez nem egyéb, tisztelt polgártársaink, mint száraz terrorizmus, ma Péternek, holnap Pálnak és a hol s a mikor csak lehet, mindnyájunknak!

Részletesen, pontról pontra ki tudnók mutatni a merő alaptalanságokat és valótlanosságokat, melyekkel a leírt gyűlést domináló két-három ur saját indulatait, szenvedélyeit és intoleranciáját vitte csatába a kisebbség és különösen a lemondott elnök és a volt jegyző jelen sem lévő (!) személyeik ellen. De mi nem akarunk olajat önteni a tűzre és átengedjük azon uraknak a dicstelen csatát, melyen az ő vezérsegük alatt itt és egyebütt soha sem ellenfelük, hanem rendszerint az illető közügy szokott vereséget szenvedni. Hogy erről tisztelt polgártársaink ejelen esetben is meggyőződhesse, nem vélünk indiskreciát elkövetni, ha további (különben is fakra borsó) argumentációk helyett, egyszerűen ide igtatjuk a két polgári iskolai tanárságra pályázott uraknak a választás előtt nyilvánosan felolvasott, kérvényeik mellé csatolt bizonyítványait (qualifikációjuk) kivonatát. Ebből minden értelmes olvasó további kapacitáció nélkül megítélheti, hogy kikben volt több a jóakarattal a város ily fontos ügye iránt: azokban-e, kik a meg nem választott pályázók közül a legkifutottabbakat akarták megválasztani, vagy azokban, a kik a két megválasztott tanár urat diadalra segítették?

A pályázók egyike: Gergely Lajos amellel hogy a Kolozsvárt létező tanítóképezdében a paedag. és didaktikai tanfolyamokat végezte, a papi szigorlatot letette, négy évig a m. vásárhelyi főtanodában, mint magán- és rendes tanító működött. Azonkívül a nyelvtan szakmájában, melyre pályázott, több kiadott munkája által alapos ismeretét tanusította.

Szentmiklósy Jenő a károlyfehérvári főelem-tanodában több éven át, és az ottani főgymnasiumban 5 évig, összesen 11 évig tanárkodott, a természetrajzot és mennyiségtant adván elő, a magyar és német nyelvet nem csak irodalmilag bírja, hanem azokon tanított is, e két nyelven kívül a román, francia és olasz nyelven járta.

Tolvaly Zsigmond a jenai, zürichi- és berlini egyetemeken kiválólag a philológiára készülvén, több évig az udvarhelyi ref. főtanodában, mint segédtanár egyebek közt a mennyiségtant is előadván, működött és a német nyelvet is bírja.

Légárd József a mellett, hogy magyar és német nyelven egyaránt képes tanítani, több évig a pécsi és brassói főgymnasiumban tanárkodott.

Gruber Mihály Bécsben az elemi iskolákat véggezvén és ugyanott egy évig a praeparandiát hallgatván, több évig az itteni ref. leány- és realirányú iskolában a számtant és rajzot tanította, a magyar nyelvet töredezőve beszéli.

Lechner László a gymnasiumi és theologiai tanulmányokat véggezvén, Brassóban az elemi tanodában magyar és német nyelven, Gyulafehérvárt pedig a főgymnasiumban tanított, mint természettan és számtanár; az értekezési vizsgát N.-Enyeden tette le.

Rend Dénés a papi és tanári vizsgát Kolozsvárt kitűnően állván ki, Tordán az unitárius algyimnasiumban mint tanár működött.

Nagy Lajos a gymnasiumi és papi tudományokat a m. vásárhelyi ref. főtanodában véggezvén, ugyanott három évig az alsóbb osztályokban tanított. A német nyelvet nem bírja.

Ugrai Gyula az itteni ref. főtanodában a papi és jogi tudományokat véggezvén, a ref. leánytanodában mint tanító és a főtanoda alsóbb osztályaiban mint osztálytanár tanított.

Ime itt a lista. Az önké, t. polgártársaink az ítélet!

Végül csak azon egyetlen insinuáció ellen kell az igazság felvilágosító szavát hangoztatnunk, mely szerint az iskolászeki kisebbség magatartása a polgári iskolának czélba vett megnyitását elkésleltette volna. Ez teljességgel nem áll, amint erről mindenki meggyőződhetik ha a fenleirt gyűlésnek azon passusát figyelembe veszi, melyet a párthelytől bizonyosan nem afficiált higgadt polgártársunk T. Fogarasi J. Demeter ur mondott. Ebből megérthető, hogy mi helyt a Mált. Z. Knöpfner Vilmos ur elnöksége alatt álló felszerelő bizottság az iskolát berendezte: a megnyitásnak e tekintetben semmi akadály sem állhat útjában.

Helyi dolgok.

— **Városunk** szervező bizottsága, mint értesültünk, bevégezte munkálatait a plénumban is, és ma fog az egész operotum a képviselő testület elé elfogadás végett terjesztetni. Jövő számunkban megkezdjük e fontos munkálatnak egész terjedelemben közlését.

— **Halottak estvéjén** a mi katolikus polgártársaink, szokás szerint, kivilágították kegyeltjeik sírjait a temetőben, mely a sáros időhöz képest elég népesen látogatva volt. Láttunk itt némely siron nagyobb mérvű gyertyafogyasztást is, melyet luxusnak is nevezhetnénk. Mi teljes mértékben tiszteljük a kegyelet érzését, de nézetünk szerint ez üdvösebben nyilvánulhatna, ha a síron elégetett gyertyák árával az inségben szenvedőknek egy-egy könye töröltetnék le. Ez több lelki megnyugvást adhatna a kegyetes áldozóknak, hiszen és emberek előtt is kedvesebb cselekmény lenne.

— **Repesik János** 1848- és 49-ben honvédfőhadnagy, most azon minőségben a honvédségnél, mint tényleges gyalogsági tiszt, lemondván állásáról, kinevezetett Torda, Maros- és Aranyosszék másodtanfelügyelőjévé. Ez lehető legjobb választás volt; mert az illető a bécsi polYTECHNIKUM és a selmeci bánya- és kohászati tanfolyam jeles bevégezése után, 15 évig elismert ügybuzgóság- és szakavatottsággal tanított a károlyfehérvári és lugosi gimnasiunokban. Most közöttünk van és a napokban hivatalát átvendi.

— **Egy különös hirt** hallottunk, melyet teljes rezervával adunk. E szerint városunk és Beszterce között a szekérposta járása felsőbb rendelethől megszűnnék a vasut megnyitvala. Mi ezt nem hihetjük, mert ez ugy a mi, mint Beszterce városa részére roppant hátrányokat vonna maga után.

— **Tegnapelőtt** este két székely ember nyomon üldözött három lótolvajt, az ellopott három lóval együtt, s a „hidak között” szerencsésen meg is csípték őket. Kettő megszökött, a harmadik tolvaj pedig, midőn a Maros hídján áthozták volna embereink, kezükből kiszabadult s a Maros hullámaiba dobta magát. Rendőrségünk azonnal erőlyesen nyomozni indult a megugrottakat és sikerült is az egyiket bekeríteni.

— **Vasutunk** megnyitása valóságos „tengeri kigyó” szerepet játszik. Legujabban megint bizonytalan távlatba tűnt el... hogy holnap ismét a legközelebb közelben tűnjék fel! Már az olaszszal tartunk: „Vederemo!”

— **Egy szegény örült** uri ember, ki már több idő óta csendesebb természetű örüllségével szabadon jár a városon, most dühöngésbe esett s a rendőrség által a kórházba tetetett. Családja a legnagyobb nyomorban szenved, ajánljuk a szerencsétleneket az emberbarátok jóindulatába. Utbaigazit: e lapok szerkesztősége.

— **Kivonat. A helyi jótékony négyzet f. évi október 30-án tartott választmányi gyűlésének jegyzőkönyvéből.**

1. A f. évi oktob. hó első napjaiban rendezett négyzeti tárlat elnöke gr. Toldalagi Viktorné, a tárlat összes jövedelmei és kiadásairól végleges számadást tett, mely szerint az összes bevétel 1014 frt 73 kr volt, miből a 149 frt 63 kr kiadást levonva, a tiszta jövedelem gyanánt megmaradt 865 frt 10 kr az egyzeti pénztárnoknak át is adatott.

Elnök előterjeszti egyszersmind azt is, hogy ezen összegben a mélt. gr. Bethlen Camilló urtól ajándékozott 50 o. é. frt, ugy a helyitt tartott gazdasági vándorgyűlés által a négyzetnek visszatért belépti díjak 10 frt 20 kr, valamint a báró Rothenthal Henrikné által jutalmul nyert és visszaajánlott egy tallér is benn foglaltatik. Beadta végül a tárlat napi jegyzőkönyveit és a tett kiadások nyugtáit, s a rendezőség nevében azon óhaját fejezte ki, hogy ezen összeg, egy itt helyitt alapítandó árvaleányház alapítókéjének kezdeményezéseül szolgáljon.

A négyzet választmánya ezen előterjesztést örömmel vette tudomásul, buzgó fáradozások után felmutatott szép eredményért a rendező bizottság elnökének, alelnökének és tagjainak, ugy szintén a résztvevő lelkes közönségnek is az ügy nevében hálás köszönetet szavazott, az árvaleány-ház létesítésére vonatkozó óhajtáshoz pedig a maga részéről is csatlakozván, annak minél előbbi megtestesítését egyik több czélul tűzte ki. A betérjesztett számadások és nyugták az egyzeti jegyzőnél bárki által és bármikor megtekinthetők.

2. Az 1871. évre még hátralékban lévő egyzeti-igazgató, alapító és részvényes tagok hátralékaik befizetésére hirlap útján felszólítottani határozattak.

3. Egyzeti elnök helyettese, hogy Kovács János

ívén Aspis Julia évenkénti 3 frttal, Hollinek Károly pedig 1 frttal az egyzet tagjaivá lettek. A tagok ezen szaporodása örömmel vétetvén tudomásul a gyűjtőnek köszönet szavaztatott, s az e tekintetbeni közreműködésre továbbra is felkérte.

4. Több visszaküldött sorsjegyre a nagy kisorsolás alkalmával nyeremény esvén, elhatározottak, hogy azon nyeremények eltételnek, s egy e végre czélszerűnek mutatkozó alkalommal, mint például bál, vagy felolvasás, nyilvános árverezésem eladatnak.

5. Az egyzeti szolgáló tárlati fáradságaiért a rendező bizottság által adottnál magasabb díjért kérvényezvén, ebbeli kérése a tárlati elnök előterjesztése alapján elutasítottak, mert egyfelől tett szolgálatait a neki adott jutalommal aránytalanságban állóknak épen nem mutatkoznak, de másfelől különben az egyzet rendszeren fizetett szolgálja, s ennél fogva különleges, vagy épen feleslegzett jutalmazásokra igényt nem tarthat.

Közi: Kovács János jegyző.

KÜLFÖLD.

A közelebbi socialis angol mozgalmakról Potter György munkás-vezér egy iratában történeti képet nyújt s kijelenti, hogy a lapokban említett alkudozásokat a munkások és a lordok között, amazoknak nevében ő maga s emezekében Scott-Russel vezették. A szándékolt összejövetel azonban Russel elutazása miatt elmaradt, bár Russel a lordok nevében kijelentette, miszerint a lordok készek a munkások programját a törvényhozás jövő alapjául elfogadni. Potter kijelenti, hogy a munkások tovább is ragaszkodnak programjukhoz s készek bármely párttal is kezét fogni helyzetük javítása végett.

Az osztrák alkotmány-válság a külföld összes sajtójában sokszoros vita és nézetesere tárgyat képezi, melyekben gyakran a faj-rokonság részrehajló szava nyilatkozik.

A „Binzsejia Viedemosty“, mint általában az orosz nagy lapok folyvást foglalkozik az osztrák válság kérdésével. Most a cseh lapok cikkeit reproducalván így szól: „Beust államkorlátnok Hohenwarth ellen nem a német alkotmányos pártért, hanem személyes érdekeiért küzd, s ezen pártot csak annyiban támogatja, a mennyiben érdekei az ő érdekeivel azonosok.

Beust gróf törekvései erős támaszt találnak Pesten. A magyarok, kik 10 millió szlávot tartanak bilinesben és a németek, kik hasonló szerepet akarnának játszani Ausztriában, ugy látszik, igen szívélyes szövetséget kötöttek. A németek és magyarok, ezen két nagy ravagyó nemzet, valami halk, de igen természetes egyezésre léptek egymással, mely szerint az egyik a birodalom északi felének, a másik pedig a délinek kizsákmányolását kapta osztályrészlül. A foederalismus Cislajthaniában visszahatást gyakorolna Szent-István birodalmára is; a felszabadult Csehsországot bátoraságot öntene a horvátokba, kiknek jogait a magyar kormány megvetéssel ignorálja. Ennek folytán a magyarok és a tentonok közt elvitázhatlan érdekközösség létezik.

Távirati hírek:

— Bécs, okt. 28. Pénzkörökben azon hihetetlen hir kering, hogy Andrassy lesz birodalmi kenzellár és Beust bizatott meg a cislajthán kabinet szervezésével. — Smerlingre soha nem is gondoltak, mivel ez már korábban egész nyiltan kijelentette a császárnak hogy többet sohasem vállal tárczát.

— Prága, okt. 28. Azon hir, hogy a csehek nem akarnak többé az országgyűlésbe bemenni, korai; a cseh klub előlött csak a jövő országgyűlési választások napján fog határozni.

— Bécs, okt. 28. Az itteni fegyvergyári munkások strikeja követelésök teljesítése után ma véget ért s a munka általában ismét kezdetét vette.

— Versailles, okt. 28. A Saine-et Oise departement tanácsa újabb nyilatkozatot vett Thierstől, melyben ismételve kijelenti, hogy őszintén fenn kívánja tartani a köztársaságot, egyszersmind pedig felhívja a rend embereit fogadják el a köztársaságot s bizonyítsák be mérsékeltségük által, hogy a köztársaság az egyedül életképes kormányforma.

— Berlin, okt. 28. „Nat. Ztg.“ üdvözli Ausztriát, hogy visszatért ismét az alkotmányossághoz, mi komoly veszélyt hárított el Európáról: az osztrák-német szokatlan tettereje idézte elé az első megállapodást s a magyarok tartották fel az örvénybe leguruló kocsit; ketten együttvére mentették meg a birodalmat a szét-düléstől.

— Marseille, okt. 30. A municipalis tanács tagjainak megválasztásában 28,523 választó vett részt s ezek mindnyájan csak egy választási névsort fogadtak el tisztán ultra radikális jelöltekkel.

— Kragójevatz okt. 29. A skubstina egyhangulag elfogadta a Mihály fejedelemnek állítandó emlék szoborra vonatkozó tjavaslatot, — a skuptina nov. 3-én fog bezáratni.

— Bécs, octob. 31. A mai hivatalos lap egy legfelsőbb kéziratot közöl melyben Hohenwarth Habietinek, Schäfte és Jirecek miniszternek önfeláldozó munkásságukért a legmagasabb köszönet fejeztetik ki. A Hohenwarthhoz intézett körirathoz van mellékelve Habietinek, Schäfte és Jirecek elbocsátatása. Egy másik császári kézirat Holzgethant hatalmazza fel, pénzügyminiszteri tárczájának meghagyása mellett a minisztertanács ideiglenes működésére. Az új minisztertanács ideiglenes tagjait a következőképpen jelölték ki: — a pénzügyminiszter: Kerschbamer, a külügyminiszter: Kerschbamer, a belügyminiszter: Kerschbamer, a hadügyminiszter: Kerschbamer, a közügyminiszter: Kerschbamer, a pénzügyminiszter: Kerschbamer, a külügyminiszter: Kerschbamer, a belügyminiszter: Kerschbamer, a hadügyminiszter: Kerschbamer, a közügyminiszter: Kerschbamer.

vel Wehle osztályfőnök az oktatás és vallás ügyi Feidler, Igazságügy Mitis, Kereskedelmi: Wiedenfeld, Földművelés: Possinger bizattak meg.

VEGYES.

— **A képviselőház** f. hó 28-án tartá első ülését szünidő után; a karzatok nagyon megteltek kíváncsi közönséggel, a ház kevésbé, a miniszterek közül is csak három jelentek meg. Az elnök bemutató a beérkezett iratokat és kérvényeket, s bejelenté Klobusiczky Ágoston képviselő halálát, kinek elhunyt a ház jegyzőkönyvileg fejezte ki részvétét. Helfy Ignác szőlőbali képviselő interpellációt intézett a miniszterelnökhöz: hogy igaz-e a lapok azon hire, hogy a magyar kormány oda működött, miszerint a cseh országgyűlés kívánatai a fejedelem által visszatartassanak, s ha igen: mi által tudja a kormány ezen lépését, melyre az országgyűlés fel nem jogosította, igazolni? A miniszterelnök Bécsben levén, a közelebbi ülések egyikén fog felelni. Ezután Térey P. jelentése szerint elfogadtatott a ház havi költségvetése; az elnök indítványára pedig egy alelnök s több bizottmányi tag megválasztása tüzetett ki a jövő ülésre.

— **Kinevezések.** A „Pesti Napló“ hire szerint Csemeghy Károly min. tanácsos államtitkárrá nevezetett ki az igazságügyminiszteriumban, Csillag László min. tanácsos pedig legfőbb ítélőszéki bíró lett.

— **Szamosujvárt** a képviselőválasztás f. évi november hó 15-kén fog megtörténni. Mint onnan értesítenek, a választás iránti érdekeltség rendkívül nagy.

— **Herepei Károly**, az erdélyi részek reformált egyházának nagy hírv szónoka, f. hó 26-án. Vizaknán papi hivatala 46-ik élete 69-ik évében meghalt.

— **„Jog- és államtudományi magyar műszótár“** című munkát kíván kiadni a jogt. Közlöny szerkesztője Dárday, Matlekovits és Emmer; mely az idegen jogi műszavak kiszorítását s helyökbe új magyar megállapítását tűzi ki czélul.

— **Beust gróf** herszegi rangra fog emeltetni. Ezt ilja a „Pester Lloyd“ egyik bécsi levelezője.

— **Az építkezési munkálatok** a magyar keleti vasuton 1871 sept. végén hivatalos adatok szerint ekként állottak: Nagyvárad-kolozsvári vonal (20. 97. mfd. kiépítési határidő 1869. febr. 28.) csak javítási munkálatok folynak. Kolozsvár-tordai vonal (10. 1. mfd. kiépítési határidő 1872. oct. 1.) Alépitmény 1. 5., felépitmény 20. épületek 15 százalék. Károlyfehérvár-kocsárdi vonal (6. 5. mfd kiépítési határidő 1870. decz. 1.) Alépitmény 99.5., felépitmény 99.6 épületek 66. Kocsárdi-vásárhelyi vonal (7. 66. mfd, ugyanazon kiépítési határidő). Alépitmény 68.3., felépitmény 66., épületek 68 Tóvis-medgyesi vonal (8. 27. mfd ugyanazon kiépítési határidő), Alépitmény 68. Tóvis-medgyesi vonal (8. 27. mfd ugyanazon kiépítési határidő). Alépitmény 94. 45., felépitmény 65.65. épületek 64 százalék. Medgyes-segesvári vonal (5. 02 mfd ugyanazon kiépítési határidő). Alépitmény 95. 1, felépitmény 95.96 épületek 93. 8 Kapus-szebeni vonal (5. 9. mfd kiépítési határidő 1871 nov. 1.) Alépitmény 78. felépitmény 90, épületek 70 zázalék. Segesvár-brassói vonal (18.95. mfd kiépítési határidő 1872, oct 1.) Alépitmény 12. felépitmény 52. épületek 1-5 százalék.

— **Hamis bankjegyek.** Nem rég ideje még, hogy Debreczenben nyomára akadtak egy bankjegy hamisító társultnak s most ismét hamis öt forintos bankjegyek vannak ott forgalomban. A hamisítványok mesterileg készítrték és csak anyiban különböznek a valódiaktól, hogy nem oly finom papírból valók és hiányzik rajtuk a víznyomat.

— **Selmecen** mintegy 6500 munkás szüntette be a munkát: kívánnak munkaidőt és 25% os díjt fölös órákért, különben teljes csend uralkodik.

— **A kolozsvári négyzet tárlata** november 1-5 napjain áll nyitva.

— **A görgényi üveghutában** a munkálatokat mintán az nem igen jövedelmezett, az uradalom tulajdonosa fuscus — hir szerint — megszünteti, s a huta további kezelésével felhagy.

— **Egy halgatóért egy tanár.** A sebészeti osztálynak az orvosi egyetemen, mint a „Hon“ írja, az idén egyetlen hallgatója van és ez egy hallgatóért fizetik a tanárt mi 800—900 frtba kerül.

— **Halálozás.** Egerben Máriássy Gábor fölszentelt püspök és érseki helyettes közelébb hunyt el hagymázban.

— **A n. szebeni országos tébolydának** évi megvizsgálására kiküldött dr. Hollán Adolf osztálytanácsos, az intézeti pénztárt, az intézeti helyiségeket, az ügyvitelről vezetett jegyzőkönyveket stb. megvizsgálván, ugy tapasztalta, hogy ezen országos gyűgyintézetben ugy az igazgatás, valamint a szolgálat körül elismerést érdemlő eljárás követtetik.

— **Görögországban** egy mészáros halt meg közelebből, ki 250 ezer drásmát hagyományozott a nemzeti flotta szervezésére és ugyananyit az egyetem részére. E derék mészáros neve: Varikás Joen.

— **Egy agg nő.** Özvegy Masáné asszonyról, ki már 110 tavaszt él át, azt irta közelébb a „Szegedi Híradó“ hogy véleglyengülésben hunyt el. Az öreg hölgy felvilágosító sorok kíséretében tudatá a szerkesztőséggel, hogy ő ugyan már 110 éves, hanem még meg nem halt, a gyengeség pedig legkevésbé sem bántja. — A ki meghalt az menyé volt, egy 70 éves öregasszony. A halottnak jelentett agg nő most is oly épen, erősen érzi magát, mint ha a legfiatalabb nemzedékkel is versenyre akarna kelni.

— **Nyilatkozat.** A „Themis“, tisztelt előfizetőit és olvasóit ezennel értesitem, hogy a nevezett lap kiadója, Rudnyánszky A. könyvnyomdája jónak látta a „Themis“-t eladni és további megjelentését végtelen hasznosítani a nélkül,

hogy engem, miat a „Themis“ szerkesztőjét, a lapnak eként czélzott áruba bocsátásáról és beszüntetéséről eleve értesített volna, és a nélkül, hogy e lap előfizetőit, kiknek előfizetési pénzeit alig három, négy héttel előbb vette föl, azon lap után, melyre azok előfizettek, annak megszüntetéséről és az előfizetők mikénti kártalanításáról értesíteni idomosnak találta volna. A „Themis“ t. előfizetőinek részint közvetlenül csekély személyem, részint a „Themis“-nek általam kijelölt irányára iránt tanusított hízegő rokonszenve és buzditó támogatása sokkal nagyobb beccsel bír előttem, semhogy erkölcsi kötelességemnek ne ösmerném: magamtól még annak gyanúját is elhárítani, mintha a „Themis“ rögtönzött áruba bocsátása tudtom és bejegyzésem mellett történt volna, de másrészt sokkal magasztosabb azon czél is, — mely előttem lebegett, midőn a „Themis“-t másfél évvel ezelőtt alapítottam, és melyet az ügyszeretet lankadatlan hevével igyekeztem a lap fennállásának ideje alatt mindinkább megközelíteni, — semhogy a lap eddigi kiadójának fenn eszelt eljárása engem csak egy pillanatig is visszatartóztatna attól, hogy azon elveket, melyekért eddig küzdöttem, továbbra is teljes érellyel küzdjek, és hogy ezen elvek diadalára — habár anyagi áldozattal is — fokozott lelkesedéssel továbbra is közreműködjem. Van szerencsém tehát a „Themis“, t. előfizetőinek jelenteni, hogy a kiadó által beszüntetett lap „Magyar Themis“ czim alatt újra feléled, a mennyiben ezen czim alatt f. évi novembertől kezdve egy új lapot indítok meg, mely tulajdonomat képezve, a „Themis“ eddigi alakjában, annak eddigi irányát követve és az eddigi előfizetési feltételek mellett, — a „Themis“ legutóbbi számaiban megkezdett cikkek folytatásával — minden kedden rendszeresen meg fog jelenni, és melyet a „Themis“ eddigi t. előfizetőinek — kik azonkívül természetesen jogosítvák előfizetési pénzeiket Rudnyánszky A. könyvnyomdájától azonnal visszakövetelni — ez év végéig minden díj nélkül megküldendek. Minthogy azonban a vidéki t. előfizetők teljes névjegyzékét nem bírom, és így a lap rendes szétküldésében legjobb akaratom mellett is gátolva lehetek, felkérem a „Themis“ összes vidéki t. előfizetőit, hogy velem neveiket és lakhelyeiket mielőbb közölni sziveskedjenek. Kelt Pesten, 1871. évi október 30-án. Dr. Siegmund Vilmos, a „Themis“ volt szerkesztője és a „Magyar Themis“ kiadótulajdonosa és felelős szerkesztője. (Pest, kalap-utca 6. sz.)

Törvénykezés.

A m.-vásárhelyi m. kir. ítélő táblánál 1871. november 6-ik és következő napjain a következők ügyek fognak nyilvános ülésben tárgyalatni.

I. Tanács polgári ügyben.

Előadó k. t. bíró Binder Mihály.

Gross Márton Dey Károly stb. e. kiszakítás. Pap Amália Pap István hagyatéka ellen, ugyanazért. Cotrutiu Joana Munteanu George Illie e. birtokhá. Lang Károly csódtömege e. Manu Niculai e. adosság i. Schönbrk községe Biedner Mihály e. birtokhá. Toris József Zillmann Sofia e. élelmezés i. Mátyás ty Józef Bregyan Polix stb. e. kiszakítás i. Ádám Jakab Ádám Péter e. birtokhá. iránt. Török Rozália Halamka Ferenc s társa ellen, kiszakítás iránt.

Előadó k. t. bíró Csergedy János.

Riedl Charlotta Szász József e. kerkedés iránt. Campeanu Petruz Hanetz János és a néhai Nagy George hagyatéka e. kiszakítás i. Campeanu Niculai a Chirilesei Vaszilie Oná e. birtokháborítás i. Janku Agaftea Janku Fligor lui Lughinu e. 30 frt i. Porcar Anna Demianu George e. 50 frt 40 kr i. Ládaj István Szentsák Márton hagyatéka ellen 202 frt 20 kr iránt.

Előadó k. t. bíró dr. Endes Gábor.

Ferencz János Reip Péter e. számodaás ü. Schenk János Schmidt Albert e. vásár czédulák bemutatása iránt. Gärtnér Károly Jakobovits Mátyás e. ügye. Szabó László Szabó Lászlóné e. atyaság ellenmondása i. Csizsár Samu ügyvédeknek Putnoki árvák e. költség folyosítása i. Szilman Moricz Grün Samu e. 42 frt i. Szilágytói gr. cath. egyház Sajtvár Alexandru s nője e. 40 frt i. Schul Dani Hintz János e. 85 frt kártérítés i. Tyokán Demjának öz. Száva Lászlóné e. tulajdonjog bekeblezése i. Zankó és Joós Elek öz. Gajzágó Izsákné e. 1555 frt 34 kr. betáblázott hátralékos követelésének jelzálogi átkeblezése iránt. Soós-mező községnek Lemhény s társ. községek e. bírózár i.

Előadó k. t. bíró Déési Farkas.

Dósa Sándorné Zöldi Anna öz. Kósa Danielné és Dósa Sándor e. tulajdoni igény i. Esenberger Lipót Komáromi István e. urbéri kárpótlás átutalása i. Nagy István Nagy Elek e. örökösödési igény i. Bodolla Károly a Székely Dániel hagyatéka e. 997 frt iránt. Kővári László Eisenberger Lipót e. 3051 frt i. Vorsatz Antal Stojka Todor e. urbéri kárpótlás kiutalása i. Ugyanannak Szakács Sándor e. hasonló ügye. Ugyanannak Szigyártó János e. hasonló ü. Tgyannak Pető Ferencz e. hasonló ü. Papesa Aniszia Banutin Ilia e. női hozomány és közös javak kiadása i. Szlnta Stanciu Stanciu Juana e. fekvők tulajdona i. Kis Mór és társai gr. Teleki Samuel, mint gr. Teleki Lajos gondnoka elleni urbéri kárpótlás átutalása i.

II. Tanács polgári ügyben.

Előadó k. t. bíró Tribusz Antal.

Flórea Joanna Balán Niculai e. elvállási-költség i. Barbes Regina Gross János e. 777 frt 60 kr i. Georgiás

G. János Klein György és társa e. szekerút szolgálmányok elősmerése és előjegyzés igazolása i. Cetatea romanilor cea mare nevű bányatársulat Gritta György e. compositio megsemmisítése i. Ugyanazon felek közötti zárlat iránt. Leonhard Ferencz ifj. Tratter Márton e. felhívás. Poschner János hagyatéki ü. Prikeshan Adám Fülöp Sándor ellen, vételár hátralék i. Joanna lui Moiseskü Nicolai Stirk Avram lui Pipás e. birtokháborítás i. Kováts Vernes János Balog Gyrgyeli 100 frt haszonbér megfizetése és haszonbérlet megszüntetése i. Pura Maftai Grosau Macave e. szerződés teljesítése i. Skorce Juon Cerán Juon ellen, sommás visszahelyezés iránt.

Előadó k. t. bíró Dósa Dániel.

Pfeier Anna Ques János e. 200 porosz tallér i. Lőrincz Ferencz Lőrincz Sámuel e. tulajdonjog elismerése i. Bíró Sándor Soós Elekné e. ügyvédidj i. Sz. Nádas községe Salamon Jakab e. haszonbér hátralék i. Stadrigier Ernő Jónás Károly e. kártérítés i. Zalányi János a Wahring Brothers ház e. 29873 frt i. Korbuly Bálint Nenaher Józsefné e. adosság iránt. Braier Filep Weldner Sámuel ellen adosság iránt.

Előadó k. t. bíró Pipos Péter.

A királyi kincstár Spörl János e. 350 frt 80 kr. kártérés 326 frt 67 kr haszonbér hátralék i. Fehér István Gingoldt Károly e. 20 frt i. Munteanu George Margineanu Dumitru Todor e. 92 frt 20 kr i. Welmen Johan Schöpp Michael e. birtokháborítás i. Máté Farkas Sente Gábor e. 43 frt 95 kr i. Csedő János és társai Cs. Várdotfalva községe e. birtokháborítás iránt. Mihály Agoston és társa Györfi Istvánnó e. egyezség megsemmisítése i.

Előadó k. t. bíró Petri Adám.

Kiss Mihály Széles Mózes e. tulajdonjog elismerése i. Beczási Kristóf Gazda László e. som. visszahelyezés i. Laibovics Jakab Lan Samu és társa e. 40 ft i. Id. Antal Lajos és társa Jánó Mózes és társa e. som. visszahelyezés i. Cseli Pál, Kelemen Dániel e. kártérítés i. Beder Samuelné Bibó József e. som. visszahelyezés. Cserényi Ferencz és társa, Pop Vaszilika e. haszonbérlet fekvők visszahelyezése i. Györgypál József. Farkas Juliánna és társa e. végrendelet végrehajtói díj i. Ugyanszon felek, ugyanazon tárgy i. György Zsigmond Iszlai Ferencz e. 271 frt 94 kr. vásári összeg-hátralék i.

Előadó k. t. bíró Szolga Miklós.

Pinti János Kőncz György e. 11 frt i. Miklós Ferencz Mihály Elek és Róza György e. kártérítés i. Baláni Miklósné, Merza Gergely e. egy sorsjegy kiadása i. Lázár Pál Ambrus Péter s társai e. som. visszahelyezés i. Szentés Gábor Ferencz János e. 730 frt 80 kr. i. Csulak Gergelyné, Kis Ferencz és Juliánna e. kártérítés iránt.

Előadó k. t. p. bíró Illyés Károly.

Laczkó Adolf a brassói légszesz-társaság csódtömege e. Sténa Tyának Sténa Onu s társai e. egy örökség felett. Juon Spuderka Márku Sándor e. előjegyzés i. Pap Mártonné, Pap Márton és társa e. 2150 és 400 frt i. Lakatos János és neje, Lakatos István e. egy telek ir. Nagy József Vizi Mária e. ingók kiadása i. Popau Juon és társai, Hersch Farkas e. két ökör i. Aldea Toma, Aldea Partemia e. birtokhábor. i.

III. Tanács bűnügyben.

Előadó k. t. bíró Sándor János.

Baló Pál e. becsületsértés. Bvdilla Toma és társai e. lopás. Varga Mihály e. lopás. Gáspár István ellen becsületsértés.

Előadó k. t. bíró Spech Adolf.

Ziegler János e. csalás. Vladt Eugen e. tolvajság. Varga József ellen becsületsértés. Nagy József e. súlyos testi sértés.

Előadó k. t. pótbíró Mégay Ferencz.

Pavel Gyorgye e. súlyos testi sértés. Vizi József és társa e. ugyénaz. Schimonek Ferdinand Robert és társa e. a b. t. k. 486. §-ben jelzett a tulajdon biztonsága e. vétség.

IV. Tanács urbéri ügyben.

Előadó k. t. bíró Antalfi Gábor.

Gr. Bethlen Sándor Gubesch Csuksza Stefán e. három drb fekvőségek visszahelyezése i. Gr. Mikes Károly Oltyán Todor e. egy belső telek s kultartozékai természet i. Zeyk Gábor s társai, Dragus Niculai s érdektársai e. szőlődézmá megváltása i. Br. Radák Ádám, Dulló Vaszi és 18 érdektársai e. az általok bíró májorság fekvőségek visszahelyezése i. A lesnyeki nemes birtokosság, az odaváló volt urbérek e. erdő és erdei legelő szabályozása s elkülönítése i. Petki Ferencz, Gergely János e. egy belső állomány és kultartozékai természet i.

Előadó k. t. bíró Popovits Serván.

Bod Károly Simontelki volt urbérek e. közhelyek szabályozása i. Huszár György gt. Toldalagi Victor e. egy örökség urb. természet i. Barbu Nicolae és Juon Kreesun Fabian Maria e. alldialis földek visszahelyezése i. Fabian Maria Mangesius Frigyesné Dinu Fiiimon e. májorsági földek visszaadása i. Ugyannak Kristean Nisztor e. ugyanazért. Az erdélyi unitarius Status Popletrán Juon

e. egy belső telek visszahelyezése i. A kir. kincstár Alsó és Felső Venitre községe e. erdőszabályozás i. Öz. Filep Józsefné jogutódai Jani Jakab e. és székely örökség iránt. Nagy Ferencz örökösei Török István és Kiss István e. szőlődézmá iránt.

Bécsi tőzsdei árkelet.

(nov. 2.)

5% metallique	58.15
5% nemz. államkölesön	68.30
1860. államkötvény	101.—
Bankrészevény	791.—
Hitelrészevény	300.80
London	117.10
Ezüst	116.75
Arany	5.60
Napoleon arany	9.34
Földteh. ment. kötvény magyarhoni	80.50
” ” ” temesi	78.50
” ” ” erdélyi	75.—
” ” ” horvát-slavon	—

Felelős szerkesztő: RAPOLTY KÁROLY.

HIRDETMÉNYEK.

Kábdebó István,

első maros-vásárhelyi szálitmányi üzlete.

a lehető legrövidebb idő alatt szálitmányokat bármely irányban azonnal teljesít.

Váltó üzlete pedig: elad

minden huzásra érvényes cs. kir. 1864-beli és 1870-beli magyar kir. állam 20-ad rész sorsjegyeket **250,000** forint főnyereményekkel 20-ad császári török vasút jegyeket **600,000** franc főnyeremenynyel és szelvénynyel ellátva, melyek lejáratkor nállam aranyban beválthatók; elad különbféle egyes sorsjegyeket ugy szintén társasjátékokat 20—100 drb sorsjegyig 6 és 10 frt havi részletfizetés mellett, melyeknél az első részlet lefizetése után a nyeremény már biztosítva van, és a teljes befizetés, után egy eredeti sorsjegy kiszolgáltatik.

Elad amerikai varrógépeket gyári áron 28—160 forintig darabját havi részlet lefizetés mellett, ugy szintén tűz- és betörés ellen biztos vasszekrényeket.

Vidéki megbízások pontosan teljesítettnek. Levelekre azonnal válasz, adatik; táviratoknál a válasz fizetendő.

(86)

2—10

Figyelmeztetés.

Gombos „erősítő-italára“

a földbirtokosokhoz és iparosokhoz.

Mintá a munkások mezei s egyéb munkák közben többféle okokból **cholerát** hasmenést, vérhast, görcsöt, hányást, hideglelést szoktak kapni, mi őket rendszeren hosszú időre munkaképtelenné teszi: üdvös leend tudomásukra hozni, hogy mind azon bajokat

Gombos erősítő-itala

által oly gyorsan lehet megszüntetni, hogy a szenvedőt még a munka színhelyéről sem kell eltávolítani. — Megelőzőleg szeszes italok helyett **naponként** két kanállal adva, a munkást ép erőben lehet megtartani.

Maros-Vásárhelyen raktár: Borsodi Demeter Lajosnál.

(72)

16—16